

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden valvontasuunnitelma
vuosille 2020–2024
Päivitys vuodelle 2024

Kuva Valtteri Kangas

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	2
1 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TAVOITTEET JA VALVONTASUUNNITELMA	3
2 YMPÄRISTÖTERVEYDEN VALVONTAYKSIKKÖ	6
2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA MUUTOKSET TOIMINNASSA.....	6
2.2 SÄHKÖISET TOIMINTAYMPÄRISTÖT JA ETÄTOIMISTOT	6
2.3 YKSIKÖN RESURSSIT JA NIIDEN JAKAUTUMINEN VUONNA 2023	6
2.4 KOULUTUS.....	8
2.5 TIEDONHALLINTAJÄRJESTELMÄT	9
2.6 VIESTINTÄ.....	10
2.7 VALVONNAN KUSTANNUKSET JA MAKSULLISUUS	10
2.8 ERITYIS- JA HÄIRIÖTILANTEET JA NIIHIIN VARAUTUMINEN	11
2.9 NÄYTTEENOTTO JA LABORATORIOT	11
3 VALVONNAN TOIMIALAT	12
3.1 ELINTARVIKEVALVONTA.....	12
3.2 TERVEYDENSUOJELU	13
3.3 TUPAKKAVALVONTA	15
3.4 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO	16
4 KUNNAN VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	16
5 LIITTEET	17

1 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TAVOITTEET JA VALVONTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on yksilöön, väestöön, eläimiin ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Toiminnallamme on tärkeä kansanterveydellinen merkitys. Voimme puhua yhdestä yhteisestä terveydestä (One Health). Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten, eläinten ja ympäristön terveydet ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Kun vaikutamme johonkin osa-alueeseen, tällä on vaikutuksia kaikkiin muihin.

Tehtävämme vaativat sekä terveysvaikutusten syntymekanismien ymmärtämistä että niihin vaikuttavien tekijöiden monipuolista asiantuntemusta. Meillä Jyväskylän seudun ympäristöterveydessä työskentelevät yhdessä elintarvikevalvonnan ja -turvallisuuden, terveydensuojelun sekä eläinlääkintähuollon ammattilaiset.

Vesi- ja elintarvikevälikkeisiä sekä eläintautiepidemioita ehkäisemällä ja niitä tehokkaasti rajaamalla ja katkaisemalla niiden etenemistä pystymme vähentämään terveydenhuollon kuormitusta. Myös monien kroonisten sairauksien (esim. tupakoinnista, radonista ja sisäilmaongelmista aiheutuvat) esiintymiseen voimme vaikuttaa työmme avulla. Tavoitteenamme ovat terveet eläimet, jotka ovat turvallisen elintarvikeketjun edellytys. Eläintautiepidemia voi puhjetessaan aiheuttaa myös mittavia kansantaloudellisia seurauksia. Eläintautiepidemiolla voi olla kauaskantoiset ja rajoittavat vaikutukset esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden ja eläinten vientiin vielä vuosia epidemian jälkeen.

Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllisesti ympäristöterveydenhuoltoa koskeva suunnitelma siten, että valvonta on laadukasta ja terveyshaittoja ehkäisevää. Jyväskylän seudun ympäristöterveys on laatinut suunnitelman aina koko ohjelmakaudelle ja se on päivitetty joka vuosi. Tämä suunnitelma koostuu terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkalain mukaisista suunnitelmista sekä eläinlääkintähuollon suunnitelmasta, joka on erillisenä liitteenä (liite 1).

Kunnan suunnitelmassa otetaan huomioon valtakunnallinen keskusvirastojen yhteinen valvontasuunnitelma sekä toimialakohtaiset suunnitelmat:

[Ympäristöterveyden yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2021-2024](#)

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2021–2024

[Osa 1: Virallinen valvonta Suomessa ja sen strategiset tavoitteet](#)

[Osa 2: Toimenpiteet päämäärien saavuttamiseksi – valvonnan painopisteet](#)

[Osa 3: Elintarvikeeturvallisuus, rehut ja luonnonmukainen tuotanto](#)

[Osa 4: Eläinten terveys ja hyvinvointi](#)

[Osa 5: Kasvintuotanto](#)

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2020-2024, [päivitys vuosille 2023-2024](#)

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020-2024, [päivitys vuosille 2023-2024](#)

Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma (EHO) 2015-2023, [päivitys vuodelle 2024](#)

Yhteisen valvontasuunnitelman ohjelmakauden 2020–2024 teemana ovat yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden suunnitelmassa teemat on huomioitu koko toimintamme osalta. Vuonna 2023 on aloittanut uusi Keski-Suomen hyvinvointialue, jonka kanssa toimivien yhteistyömallien rakentamisen jatkaminen on erityisen tärkeää.

Syvennämme vuonna 2024 yhteistyön tekemistä muiden ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköjen kanssa. Keski-Suomen yksiköiden osalta säännölliset kokoontumiset ovat vakiintuneet osaksi yhteistyötä. Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon kanssa jatkamme myös säännöllisiä teams-tapaamisia ja yhteistyön tekemistä.

Yhdenmukaisen valvonnan saavuttamiseksi panostamme laatutyöhön. Uusien työntekijöiden laadukas perehdytys on osa tätä ajattelua. Laatutyön osalta suoritamme vuosittain sisäisiä auditointeja auditointisuunnitelmamme mukaisesti. Laatujärjestelmämme sijaitsee O365-järjestelmän Sharepoint-sovelluksessa ja sitä päivitetään jatkuvasti. Laatujärjestelmään kuuluu laatukäsikirja sekä laatujärjestelmän dokumentit (esimerkiksi työohjeet). Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköt ovat vuonna 2023 aloittaneet yhteisen laatutyön kehittämisen, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa valvontaa mm. laatimalla yhteistä ohjeistusta yksiköiden käyttöön.

Mittarit ovat yksi tapa seurata tavoitteiden toteutumista. Osa mittareistamme on ulkoisesti raportoitavia (talousarvioon sidotut sekä keskusvirastoille sekä aluehallintovirastoille raportoitavat tiedot) ja osa sisäiseen käyttöön.

Vuonna 2024 talousarvioon sidotut mittarimme ovat:

- Suunnitelmallisten tarkastusten lukumäärä, tavoite 100 % suunnitellusta
- Kunnaneläinlääkäreiden terveydenhuoltokäyntien lukumäärä, tavoite 170 kappaletta
- Kunnaneläinlääkäreiden pieneläinpotilaskäyntien lukumäärä, tavoite 4800 kappaletta.

Sisäisesti seuraamme ohjelmakaudella ainakin asiakastytyväisyyttä ja työtyytyväisyyttämme kyselyjen avulla. Viestinnän osalta mittaamme somepäivitysten ja julkaistujen media/verkkouutisten määrää. Seuraamme myös pidettyjen koulutus- ja yhteistyötilaisuuksien määrää.

Jyväskylän kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupunkistrategian vuosille 2022–2025. Strategia on päivitetty helmikuussa 2022. Visiona on olla kasvava ja kansainvälinen sivistyskaupunki. Missio on edistää kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Arvot ovat inhimillisyys, vastuullisuus, rohkeus, avoimuus ja turvallisuus. Jyväskylän seudun ympäristöterveys toimii näiden arvojen mukaisesti ja pyrkii toimintatapoihin, jotka edistävät strategian toteuttamista. Kaupunkirakennepalvelujen omat painopistealueet ovat:

- Osaavat huippuammattilaiset: Panostamme osaamiseen kehittämiseen ja töiden järkevään jakautumiseen. Jokaisella on mahdollisuus onnistua ja viihtyä työssään.
- Fiksun liikkumisen sankarit: Varmistamme sujuvan arjen liikkumisen palvelut ja infran suunnitelmallisella kunnossapidolla ja kustannustehokkailla investoinneilla.
- Kestävän kasvun edistäjät: Panostamme viihtyisän, kauniin ja elinvoimaisen kaupunkiympäristön resurssiviisaaseen kehittämiseen huomioimalla sekä asukastyytyvyyden että luonnon monimuotoisuuden.

Jyväskylän seudun ympäristöterveys on päättänyt panostaa vuoden 2024 aikana erityisesti osaavaan henkilöstöön ja työssä viihtyvyyteen. Kaupunkirakennepalvelujen johtoryhmä seuraa strategian toteuttamiseksi valittujen toimenpiteiden toteutumista noin kolmen kuukauden sykleissä.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden omat erityiset painopistealueet suunnitelmakaudella ovat riskinarviointi ja sen kehittäminen, viestintä, sidosryhmäyhteistyö sekä varautumisasiat. Näihin asioihin kohdennamme myös resursseja siten, että niiden kehittäminen on mahdollista.

Vuonna 2024 edistämme edelleen toiminnassamme myös valtioneuvoston Terveet tilat 2028-tavoitetta tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien ja sairastuneiden hoitoa ja kuntoutusta. Pyrimme edistämään toiminta-alueellaan myös kiinteistöhuoltoon kehitettävää Terveet tilat -toimintamallia, jonka tavoitteena on vakiinnuttaa kiinteistöhoitoon toimintatapa, jossa rakennusten kunto, sopivuus käyttötarkoitukseensa ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Valtioneuvoston Terveet tilat 2028 tavoitteet ovat myös Jyväskylän kaupunginvaltuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisia edistäen erityisesti asukkaiden hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuollon valvonta on laaja käsite, joka käsittää perinteisen tarkastustoiminnan lisäksi paljon muuta. Neuvomme ja opastamme asukkaita ja yrityksiä, teemme yhteistyötä eri tahojen kanssa, järjestämme koulutustilaisuuksia ja ylläpidämme some-tilejämme. Pyrkimyksemme on kehittää valvonnan eri osa-alueita ja lisätä osallisuutta toiminnassamme sekä alueen toimijoiden ja asukkaiden tietämystä ympäristöterveydestä ja toimintamme laaja-alaisista vaikutuksista.

2 YMPÄRISTÖTERVEYDEN VALVONTAYKSIKKÖ

2.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA MUUTOKSET TOIMINNASSA

Jyväskylän kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen (= Jyväskylän seudun ympäristöterveys) ovat kuuluneet vuoden 2021 alusta alkaen Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Alue on maantieteellisesti ja toiminnallisesti monimuotoinen ja sisältää sekä tiiviisti rakennettua kaupunkialuetta että maaseutua. Asukkaita alueella on noin 195 000.

Ympäristöterveydenhuolto sijoittuu Jyväskylän kaupungin kaupunkirakennepalvelujen toimialueeseen Rakentaminen ja ympäristö-palvelualueelle. Toiminnan järjestämisestä vastaa Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta, jossa on edustajat yhteistoiminta-alueen kunnista.

Teemme tiivistä yhteistyötä jokaisen yhteistoiminta-alueemme kunnan kanssa. Yhteistyötahoja kunnissa ja hyvinvointialueella ovat mm. terveydenhuolto, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, kuntien tilapalvelut/tekniset toimet, pelastustoimi sekä vesilaitokset.

Aluehallintovirasto, ELY-keskus, Ruokavirasto ja Valvira ovat keskeisimmät viranomaisyhteistyötahomme. Lisäksi erityisesti eläinsuojelun osa-alueella poliisi on tärkeä yhteistyötaho. Yhteistyötä teemme myös paikallisesti Keski-Suomen muiden ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköjen kesken.

Toimintaympäristöömme kuuluvat koko valvonta-alueellamme sijaitsevat valvontakohteet, asiakkaiden tilat sekä kaikki muutkin paikat, joissa työtämme teemme. Toimistomme sijaitsee Jyväskylässä Hannikaisenkadulla (Rakentajantalo) ja eläinlääkäreiden toimipisteet ovat Hankasalmella, Joutsassa, Muuramessa ja Palokassa.

2.2 SÄHKÖISET TOIMINTAYMPÄRISTÖT JA ETÄTOIMISTOT

Toimintaympäristönämme ovat erilaiset sähköiset ympäristöt kuten kaupungin intra, keskusvirastojen extranetit sekä Microsoft O365, joka toimii jokapäiväisenä työn tekemisen paikkana. O365-ympäristössä toimimme myös asiakkaiden kanssa.

O365-ympäristön ja muiden sähköisten välineiden rooli on koronaepidemian aikana kasvanut yksikössämme ja niiden käyttö on sen jälkeen vakiintunut osaksi normaalia työarkea. Praktikkokunnaneläinlääkäreitä lukuun ottamatta hoidamme suuren osan työstämme kotitoimistoista tai muista etätyöpaikoista käsin.

2.3 YKSIKÖN RESURSSIT JA NIIDEN JAKAUTUMINEN VUONNA 2023

Yksikön käytettävissä olevat resurssit ja niiden jakautuminen vuonna 2024 on esitetty taulukossa 1. Virkojen lukumäärä ei täysin vastaa henkilötövuosia johtuen mm. virkavapauksista. Vuoden 2023

loppupuolella eläköityneen ympäristöterveystarkastajan tilalle on suunniteltu rekrytoitavan uusi viranhaltija vuoden 2024 aikana.

Kunnaneläinlääkäriresurssin osalta Äänekosken praktiikkatyön osalta on solmittu sopimus Laukaan kunnan kanssa Äänekosken kaupungin eläinlääkäripalvelujen virka-aikaisten tehtävien antamisesta virkavastuulla Laukaan kunnalle. Eläinlääkärin avustajan toimi on täytetty vuoden 2023 aikana.

Taulukko 1. Yksikön resurssit

	Kokoaikaisten virkojen/toimien lkm	Arvioidut käytettävissä olevat henkilötyövuodet
Ympäristöterveyspäällikkö	1,0	1,0
Hygieenikkoeläinlääkäri	1,0	1,0
Valvontaeläinlääkäri	2,0	2,0
Kunnaneläinlääkäri (praktikko)	7,0	6,75
Eläintenhoitaja	1,0	1,0
Johtava ympäristöterveystarkastaja	2,0	1,8
Ympäristöterveystarkastaja	17,57	16,8
Yhteensä	31,57	30,35

2.2.1 RISKINARVIOINTI JA VALVONNAN TEHOKAS KOHDENTAMINEN

Valvontakohteiden riskinarvioinnissa käytämme perusteena Ruokaviraston ja Valviran ohjeita. Lähtökohtaisesti käytämme valtakunnallisten ohjeiden tarkastustiheyksiä suunnitelmallisten tarkastusten osalta. Kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella laskemme tarkastustiheyttä kohteissa, joissa on tarkastuksen yhteydessä todettu asioiden olevan kunnossa ja toiminnan riskien hallinta on hoidettu hyvin. Mikäli toiminnassa on puutteita, tarkastustiheyttä on mahdollista myös nostaa. Yksikköön on laadittu sisäiset ohjeet tarkastustiheyden nostamisesta ja laskemisesta täydentämään keskusvirastojen ohjeita.

Valvontakohteiden lukumäärä toimintaluokittain ja suunnitellut tarkastusmäärät on lueteltu liitteessä 2. Toimintaluokkien alla on lueteltu ne toimintatyypit, jotka on kirjattu tiedonhallintajärjestelmään. Eri toimintatyyppien tarkastustiheydet eroavat keskenään myös saman toimintaluokan sisällä.

Valvontakauden yksi painopistealueemme on riskinarvioinnin kehittäminen. Tämä tarkoittaa yhdenmukaista ja selkeää ohjeistusta sekä toteutusta koko valvontakentässämme.

2.2.2 TARKASTUSTEN SISÄLTÖ

Tarkastusten sisältö määritellään tarkemmin Ruokaviraston ja Valviran laatimissa toimialakohtaisissa suunnitelmissa sekä ohjeissa, joita noudatamme soveltuvin osin. Tarvittaessa laadimme omia ohjeita täydentämään keskusvirastojen ohjeistusta. Tarkastukseen kuuluvat tarkastukseen valmistautuminen, keskimääräinen matka-aika, tarkastus ja tarkastuskertomuksen kirjoittaminen sekä valvontakohderekisterin ylläpito. Mikäli eri lakien mukaiset tarkastukset on mahdollista ja tarkoituksenmukaista suorittaa samalla käynnillä, näin toimimme.

2.4 KOULUTUS

Laadimme koulutussuunnitelman vuosittain, jolloin valitsemme sopivat painopistealueet yksikön kouluttautumistarpeille. Asiakas on aina toimintamme keskiössä ja siten myös osaamisen kehittämisessä pyrimme asiakkaan palvelun parantamiseen. Suunnitelmassamme otamme huomioon myös pidemmän aikavälin tarpeet ja kaupunkistrategian tukemisen hankkimalla sellaista osaamista, jota voidaan hyödyntää strategian toteuttamisessa (kuva 1). Vuoden 2023 koulutussuunnitelman pääpainopistealueet ovat samat kuin vuonna 2024.

Kuva 1. Koulutussuunnitelma

Yksikkömme yhteiset tarpeet on valittu sen mukaan, missä koemme yksikössämme olevan tarvetta osaamisen kehittämiseksi. Yksilöiden osaamisen tarve nousee esille vuosittaisissa esihenkilön ja työntekijän välisissä osaamiskeskusteluissa, ja pyrimme huomioimaan ne koulutussuunnittelussa mahdollisuuksien mukaan.

Koulutusten toteuman seurannan teemme SAP-järjestelmän kautta, jonne kirjaamme kaikki koulutustapahtumat. Koulutuksiin hakeutuessamme selvitämme aina etäosallistumisen mahdollisuudet ja kaikista koulutustilaisuuksista pidämme yksikön sisäisen palautetilaisuuden, jossa jaamme tiedon muillekin kuin koulutukseen osallistuneille. Koulutukseen olemme varanneet erillisen määrärahan talousarviossa.

Ruokaviraston viranomaisille tarkoitettussa Pikantti-ekstranetissä on useita valvontaverkostojen työtiloja. Kuhunkin valvontaverkoston on liittynyt meiltä vähintään yksi tarkastaja sen perusteella mikä on ammattiosaamisen yhteinen tai yksilön oma tarve. Valvontaverkostossa ylläpidetään kyseiseen valvonnan erikoisosaamiseen liittyvää ajantasaista tietoa ja pidetään mm. koulutustilaisuuksia.

Ruokavirasto järjestää etäyhteydellä Kysy VATista- koulutustilaisuuksia. Ennalta ilmoitetun aiheen perusteella niihin osallistuu meiltä vähintään yksi tarkastaja. Näin ylläpidämme tietoteknistä osaamista ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmän osalta.

RTA-koulutus (rakennusterveysasiantuntija) tai vastaavat tiedot mahdollistamme kaikille sisäilma-asioita hoitaville ympäristöterveystarkastajillemme. Valvontakaudella RTA-tutkinnon suorittaa kaksi ympäristöterveystarkastajistamme. Toisen heistä tutkinto on valmistunut vuonna 2021 ja toisen vuoden 2023 loppuun mennessä.

Panostamme varautumiskoulutukseen ja pitkän aikavälin tavoitteenamme on, että kaikki viranhaltijamme ovat käyneet Pelastusopiston häiriötilanteisiin varautumisen peruskurssin.

Vuorovaikutuskoulutuksen osalta haastavan asiakkaan kohtaamiseen liittyvään koulutukseen osallistumismahdollisuus tarjotaan kaikille.

2.5 TIEDONHALLINTAJÄRJESTELMÄT

Käytössämme on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon yhteinen toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä - VATI. Suunnitelmakaudella kirjaamme tapahtumat VATIin lukuun ottamatta eläinsuojelun ja eläintautivalvonnan tapahtumia.

Käytössämme aiemmin ollut TerveKuu-tietojärjestelmä on selailukäyttöön kahdelle henkilölle. Valvontaeläinlääkärit ja hygieenikkoeläinlääkäri käyttävät Twebiä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan osalta.

Päätökset teemme Twebiin sähköisesti VALMU-helppokäyttöliittymän avulla tai suoraan Twebiin.

Eläinlääkinnän tietojärjestelmistä on tarkempi kuvaus liitteenä olevassa eläinlääkintähuollon suunnitelmassa.

2.6 VIESTINTÄ

Ohjelmakauden 2020–2024 aikana panostamme viestinnän kehittämiseen. Viestintämme tukee tavoitteitamme ja Jyväskylän kaupunkistrategiaa sekä on Jyväskylän brändin mukaista. Sisäinen viestintämme varmistaa tämän tavoitteen toteutumisen.

Tällä ohjelmakaudella viestinnän yhtenä tärkeänä tavoitteenamme on terveyshaittoja ennaltaehkäisevän viestinnän lisääminen niin kuntalaisviestinnän kanavissa kuin sidosryhmäviestinnässä. Lisäksi hyödynnämme monipuolisesti viestinnän eri kanavia kuten sosiaalista mediaa. Jyväskylän seudun ympäristöterveydellä on omat Instagram- ja Facebook-sivut.

Toinen tärkeä tavoitteemme on viestinnän kokonaisvaltainen kehittäminen ohjelmakauden aikana. Vuorovaikutus- ja viestintäkäytänteiden kehittäminen on yksikön esihenkilön tehtävä, ja hänellä on tukena valvontayksikön viestintävastaavat, somevastaavat ja Jyväskylän kaupungin viestinnän asiantuntijat. Viestinnän toteuttaminen ja kehittäminen ei kuitenkaan ole vain edellä mainittujen tehtävä, vaan viestintää toteutetaan monin tavoin päivittäin jokaisen valvontayksikkömme työntekijän toimesta. Olemme myös viestinnässämme pyrkineet omaksumaankin jatkuvan parantamisen mallin kehittyen yksilöinä päivä päivältä yhä paremmiksi viestijöiksi. Viestintä ja vuorovaikutustaidot on nostettu yhtenä painopistealueena esiin myös koulutussuunnitelmassamme.

Kehitettäessä sisäistä viestintäämme avainasemassa ovat avoimuus, hyvä vuorovaikutus ja luottamus. Olemme kaikki erilaisia, mutta pyrimme löytämään ja kehittämään parhaita mahdollisia keinoja sisäisen viestinnän vahvistamiseksi. Jokaisella meistä on vastuu sisäisen viestinnän toimivuudesta ja noudatamme yhdessä sovittuja pelisääntöjä. Käytössämme on Office365-järjestelmä, jonka hyödyntämistä sisäisessä viestinnässä lisäämme ja parannamme.

Vuonna 2024 viestinnän mittareina käytämme somepäivitysten lukumäärää, pitämiämme koulutus/yhteistyötapausten lukumäärää sekä media/verkkotiedotteiden määrää. Vuosittaiset viestinnälliset toimenpiteet olemme koonneet ympäristöterveydenhuollon sisäisessä käytössä olevaan viestinnän vuosikelloon. Lisäksi käytössämme on oma sisäinen somekalenteri.

2.7 VALVONNAN KUSTANNUKSET JA MAKSULLISUUS

Kunnan on perittävä toimijalta hyväksymänsä taksan mukainen maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja näytteen tutkimuksesta. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden voimassa oleva maksutaksa löytyy ympäristöterveydenhuollon verkkosivuilta. Lisäksi toimijoilta peritään lakisääteiset vuosittaiset perusmaksut ja valvontamaksut.

Valvontatuloilla voidaan kattaa osa ympäristöterveydenhuollon yksiköiden toiminnasta. Kaikesta toiminnasta ei ole mahdollista periä maksua, joten määrärahoja on varattava myös näihin toimintoihin. Perusmaksun käyttöönoton jälkeen valvontatuloilla voidaan kattaa suurempi osa toiminnan menoista kuin aiemmin. Vuoden 2024 osalta arvio kattavuudesta on noin 22 prosenttia kokonaismenoista.

Laskuttamisen määrä ja laskuihin liittyvät tiedustelut ovat vuosittaisten perusmaksujen myötä oleellisesti viime vuosina nousseet. Pääasiassa laskuttamisen eteenpäin toimittamisesta huolehtii toimistohenkilö. Laskutukseen liittyviin yhteydenottoihin vastaavat pääasiassa johtavat ympäristöterveystarkastajat.

2.8 ERITYIS- JA HÄIRIÖTILANTEET JA NIIHIIN VARAUTUMINEN

Käytössämme on erillinen suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta. Varautumisasiat kokonaisuutena on yksi painopistealueistamme ja varautumiseen on panostettu aiempaa enemmän resursseja. Myös vuonna 2024 jatkamme varautumisen suunnittelua, toteutusta ja yhteistyötä.

Häiriötilanteisiin varautumisen yhtenä osa-alueena on terveydensuojeluviranomaisen velvollisuus yhteensovittaa talousvesitoimijoiden ja ympäristöterveyden oma häiriötilannesuunnitelma. Myös kuntien varautumissuunnitelmien osalta on yhteensovittamisvelvoite. Valvontakaudella päivitämme erityistilannesuunnitelmamme sekä yhteensovitamme sen eri toimijoiden kanssa. Erityistilannesuunnitelma on päivitetty vuoden 2021 alussa. Yhteistoiminta-alueen kuntien kesken jatketaan varautumisen yhteensovittamista vuonna 2023 pidetyissä kuntakohtaisissa tilaisuuksissa sovitun mukaisesti. Yhteistoiminta-alueella toimii lakisääteinen epidemiaselvitystyöryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Häiriötilanne- ja erityistilanneharjoituksia järjestämme yksikön sisällä sekä yhteistyötahojen kesken (esim. vesilaitokset ja muut ympäristöterveydenhuollon yksiköt). Osallistumme myös mahdollisiin valtakunnallisiin harjoituksiin.

Häiriö- ja/tai epidemiatilanteiden selvittämistilanteessa ympäristöterveydenhuolto on johtovastuussa. Epidemiaepäilyjen (elintarvikkeesta tai vedestä) selvittämisen priorisoimme suunnitelmalliseen valvontaan verrattuna. Valtakunnallisen ILPPA-ilmoituspalvelun (<https://ilppa.fi/etusivu>) kautta kuluttajat ja toimijat voivat ilmoittaa meille sairastumisepäilystä tai haitasta, jonka syyksi epäillään elintarviketta, talous- tai uimavettä. Olemme myös laatineet ympäristöterveydenhuollon internetsivuille asiakkaiden käyttöön sähköisen lomakkeen, jolla ruokamyrkytyspäilyilmoituksen voi tehdä. Selvitystyössä kyselyiden tekemiseen on otettu vakituiseen käyttöön O365-järjestelmän Forms-sovellus. Elintarvikevalvontaa ja talousvesi/uimavesivalvontaa tekevät henkilöt on perehdytetty Forms-käyttöön.

2.9 NÄYTTEENOTTO JA LABORATORIOT

Suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotot on suunniteltu otettavaksi valvontakohdekohtaisten näytteenottosuunnitelmien mukaan. Näytteenotosta huolehtivat pääsääntöisesti toimijat itse. Toimijat on opastettu näytteiden ottamiseen. Lainsäädäntö määrittelee esim. talous- ja uimavesistä otettavat näytemäärät sekä näytteistä tehtävät analyysit. Viranhaltijat ottavat edelleen näytteitä esimerkiksi häiriö- ja epidemiaepäilytilanteissa sekä todentaakseen toimijan omavalvonnan toimivuutta. Viranhaltijoiden ottamat näytteet tutkitaan KVVY Tutkimus Oy:n toimesta hankintasopimuksen mukaisesti. Lisäksi käytämme tarvittaessa muita laboratorioita kuten Ruokaviraston ja STUKin laboratorioita.

3 VALVONNAN TOIMIALAT

3.1 ELINTARVIKEVALVONTA

Elintarvikevalvonnan tavoitteena ensisijaisesti on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus. Elintarvikevalvonta pitää sisällään mm. elintarvikehuoneistoilmoitusten ja –hakemusten käsittelyn, ohjauksen ja neuvonnan, näytteenoton, hallinnolliset pakkokeinot, lausunnot, ruokamyrkytyspäilyjen selvityksen sekä epidemioiden selvittämisen.

Tarkastuksia teemme pääasiassa suunnitelmallisesti riskinarvioissa määriteltyjen tarkastustiheyksien mukaan. Koko vuoden Vati- järjestelmän riskinarvion mukaisesta tarkastustavoitteesta tehdään vuonna 2024 noin 83 %, joka on 660 tarkastusta. Tarkastuslukumäärä pitää sisällään seurantatarkastukset, joita on keskimäärin 7 % suunnitelmallisista tarkastuksista. Riskinarvion mukainen tarkastusmäärä muodostuu toiminnan laadun ja laajuuden perusteella automaattisesti. Lisäksi tarkastaja voi tarvittaessa muuttaa tarkastustiheyttä. Yksikköön on laadittu sisäinen ohje tarkastustiheyden nostamisesta ja laskemisesta täydentämään Ruokaviraston ohjetta. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi teemme suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia mm. valitusten perusteella. Kaikista tarkastuksista noin 8 % on suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia.

Elintarvikevalvontaa meillä tekevät pääsääntöisesti kahdeksan ympäristöterveystarkastajaa ja hygieenikkoeläinlääkäri. Hygieenikkoeläinlääkäri valvoo mm. hyväksytyjä elintarvikehuoneistoja ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotantoa ja ympäristöterveystarkastajat kaikkia muita valvontakohteita. Ympäristöterveystarkastajien kesken valvontakohteita vaihdetaan kolmen vuoden välein. Hygieenikkoeläinlääkärillä on pysyvät valvontakohteet. Pääasiassa yksi valvoja tekee tarkastuksen, mutta lisäksi teemme pareittain tarkastuksia. Edellä mainituin keinoin kehitämme tarkastajien laaja-alaista osaamista ja valvonnan yhdenmukaistamista. Lisäksi toimipaikat ja yhteistoiminta-alue tulevat tutuiksi.

Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla käytämme valtakunnallisia Ruokaviraston laatimia Oiva-tarkastuslomakkeita ja arviointiohjeita soveltuvin osin. Tarkastuksilla tarkastamme pääsääntöisesti yhden tai useampia asioita siten, että pääsääntöisesti kolmen vuoden aikana kaikki Oiva-tarkastuslomakkeen kohdat tulevat tarkastettua. Tarkastukset toteutetaan toimipaikassa paikan päällä, asiakirjatarkastuksina ja etätarkastuksina tai näiden yhdistelminä. Etätarkastus voidaan toteuttaa Teams-yhteydellä.

Valvonnan toimenpiteiden loppuun saattaminen on valvonnan vaikuttavuutta ja edistää valvontakohteiden tasapuolista kohtelua. Tavoitteenamme on, että kaikki korjattaviksi todetut kohdat korjaantuvat annetun määräajan sisällä. Tämä tarkoittaa, että kaikki C tai D arvosanan saaneet korjaantuvat A tai B arvioiksi ja tätä käytetään elintarvikevalvonnan vaikuttavuuden mittarina.

Ruokaviraston vuodelle 2024 määrittelemät painopistealueet, joissa on kunnille toimenpiteitä ovat:

- Painotettu valvonta: Elintarvikkeiden lämpötilojen hallinta (Oivakokonaisuus 6)

- Histamiinivalvontaprojekti: Näytteenotto kalatuotteista
- Jäljitettävyys: Osallistutaan Ruokaviraston ja Avien kanssa jatkosuunnitteluun
- Valvojan työkalupakki: Osallistutaan koulutuksiin ja hyödynnetään työkaluja
- Kohteet valvonnan piiriin: Kunnat tiedottavat ja ohjeistavat toimijoita.
- Valmius ja kriisinhallinta: Kunnat ottavat käyttöön sovittuja toimintatapoja

Valvontaa tehdään toteuttamalla yllä mainittuja toimenpiteitä. Painopisteiden toteuttamiseen ei varata erillistä resurssia henkilöstöstä tai määritellä työaikaa vaan toimenpiteitä tehdään osana tavanomaista valvontaa. Valvonnan kattavuuden parantamiseksi VATI-tietojärjestelmään on päivitetty useita toimipaikkojen tietoja (aloituksia ja lopetuksia). Vuosittaisen perusmaksun ansiosta, toimijat ovat aktiivisesti ilmoittaneet toimintojen loppumisesta. Jatkossakin huolehdimme, että järjestelmän tiedot ovat ajan tasalla.

Elintarvikevalvontaa tekevillä tarkastajilla osa työajasta menee tupakkalain valvontaan. Niissä elintarvikevalvonnan kohteissa, joissa myydään tupakkatuotteita ja tupakointivälineitä, nikotiininesteitä tai nikotiinikorvaushoitotuotteita, teemme samalla tarkastuskäynnillä tupakkalain ja lääkelain mukaista valvontaa. Kolme pääasiassa elintarvikevalvontaa tekevää tarkastajaa käsittelevät tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemukset (ks. myös kohta 3.3 Tupakkavalvonta).

3.2 TERVEYDENSUOJELU

Terveydensuojeluvalvontaa meillä tekevät pääsääntöisesti yksitoista ympäristöterveystarkastajaa. Vuosi 2024 käynnistyy terveydensuojeluvalvonnan osalta yhden viran vajauksella. Terveydensuojeluvalvonnan vuonna 2024 Vati järjestelmän antama riskinarvioinnin mukainen tarkastusmäärä sekä yksikössä suunniteltu tarkastusmäärä on esitetty liitteessä *Valvontakohteiden lukumäärä ja suunniteltu tarkastusten määrä. Yksikön oma tavoite on 286 kappaletta eli noin 60 % Vatin antamasta tarkastusmäärästä.*

Vuoden 2024 aikana tavoitteena on ajantasaistaa terveydensuojeluvalvonnan kohteita Vati-järjestelmässä mm. ensisijaisten legionella-tilojen seurantakohteet. Samalla käynnistetään ensisijaisten legionella-tilojen vesijärjestelmien riskinarviointia. Sairaalan ja terveysasemien vuodeosastot otetaan valvontakohteiksi vesijärjestelmien riskinarvioinnin osalta. Luodaan myös riskiarvioinnille käytännön valvontatavat ja ohjeet sekä saatetaan ne käytäntöön.

Terveydensuojeluvalvonnan tehtäväkenttä jakaantuu talousveden, uimaveden, asumisterveyden ja ilmoitusvelvollisten oleskeluhuoneistojen valvontaan. Elinympäristömme ennalta ehkäisevää terveyden edistämistä toteutamme antamalla lausuntoja mm. ympäristölupalausuntoihin ja kaavoihin liittyen. Neuvontaa ja ohjausta eri tahoille annamme päivittäin. Osallistumme myös kuntien ja muiden tahojen sisäilmatyöryhmyöskentelyyn.

Osa valvontatyöstä on suunnitelmallista valvontaa ja osa suunnittelematonta ns. akuuttia valvontaa. Akuuttia valvontaa teemme valitusten ja epäilyjen perusteella. Valitukset tai epäilyt kohdistuvat yleensä tilojen olosuhteisiin, talous- tai uimavesien laatuongelmiin tai aistinvaraisiin havaintoihin sekä ympäristöhygieniaan. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia ovat myös esim.

sosiaalihuoltolain mukaiset kohteet, joihin annamme tilojen soveltuvuuden osalta lausuntoja, mutta kohteet eivät kuulu varsinaisesti terveydensuojeluvalvonnan suunnitelmallisen valvonnan pariin.

Tehtäväkentän laajuudesta sekä ympäristöterveystarkastajien tehtäväkuvien erilaisuudesta johtuen karkeasti voidaan arvioida että suunnittelemattoman valvontatyön ajallinen osuus (sisältäen myös yleisen neuvonnan ja ohjauksen, ns. akuutin valvonnan) työyksikössä on noin 50 %, suunnitelmallisten valvonnan osuuden ollessa noin 30 %. Annettujen lausuntojen osuus noin 10 %. Työaika varataan myös koulutuksiin, palavereihin ja jne. Valvontakauden aikana tavoitteena on edelleen yhtenäistää Vati-järjestelmän käyttämistä, jotta valvontatyön jakaantumisesta eri sektoreihin saataisiin parempi kuva.

Terveydensuojelun valvontakohteet tarkastamme Valviran riskiluokituksen ja kohdekohtaisen riskiluokituksen mukaisesti. Valvontakohteiden tarkastustiheyttä voimme kuitenkin vähentää tai lisätä kohteen tarkastuksen ja tehdyn riskinarvioinnin perusteella oman sisäisen ohjeen mukaisesti.

Olosuhteiden valvontaan, terveyshaittojen ennaltaehkäisemiseen ja selvittämiseen sovellamme annettuja Valviran ohjeita. Tarkastuksia pyrimme tekemään mahdollisimman paljon yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

Ohjelmakauden valtakunnallisina painopistealueina on toiminnanharjoittajan omavalvonnan tukeminen sekä elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö. Valvontakohteiden suunnitelmallisilla tarkastuksilla korostetaan omavalvonnan tärkeyttä ja opastetaan toiminnanharjoittajia riskien tunnistamisessa.

Elinympäristöterveyden edistämistä ja yhteistyötä teemme viranomaisyhteistyötä parantamalla. Varaudumme häiriötilanteiden selvittämisiin mm. omilla harjoituksilla sekä osallistumalla kuntien valmiusharjoituksiin. Ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelma yhteensovitetään talousvesitoimijoiden ja kuntien varautumissuunnitelmiin.

Ohjelmakauden aikana terveydensuojelun valvontakohteiden tarkastuksessa kiinnitämme huomiota oleskelutilojen radonpitoisuuden selvittämisvelvollisuuteen. Toiminta-alueestamme mm. Jyväskylä kuuluu niihin alueisiin, jossa säteilylain (859/2018) 155 §:n mukaan työantajan on selvitettävä työtilojen radonpitoisuudet.

Talousvettä koskevan juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät lait tulevat voimaan vuoden 2023 alusta. Soveltamisohjetta odotetaan vuoden 2024 aikana, varaudumme tarvittaessa päivittämään näytteenottosuunnitelmia ohjeistuksen mukaiseksi. Lakimuutosten sisäistämiseen ja lainsäädännön muutosten myötä tuleviin velvoitteisiin varataan aikaa. Terveydensuojeluvalvonnan resurssitarve kasvaa muutosten myötä pidemmällä aika välillä. Lisäksi mahdollisten toimijoiden ohjaus- ja neuvontatarve lisääntyy. Vuoden 2024 aikana organisoimme desinfiointiharjoituksia vesiosuuskunnille yhteistyössä vesilaitosten kanssa. Jatkamme myös talousvesivalvonnan osalta valvonnan kohdistamista suunnitelmallisemmin myös ns. pieniin vesiosuuskuntiin.

Vuoden 2024 aikana osallistumme myös edelleen aktiivisesti elinympäristömme edistämiseen ja yhteistyöhön mm. osallistumalla Jyväskylän kaupungin kaavoituksen järjestämään ns. silli-ryhmään,

antamalla lausuntoja yhteistoiminta-alueemme valmisteilla olevista kaavoista, rakennuslupahankkeista sekä ympäristöluvista.

Hyvin matalalla kynnyksellä olemme yhteistyössä eri kuntien viranomaistahojen kanssa. Vuonna 2023 aloitettiin yhteistyöpalavereja yhteistoiminta-alueen kuntiemme ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan henkilöstön kanssa. Yhteistyöpalavereja jatketaan vuonna 2024.

Asumisterveyden osalta jatkamme asumisterveyteen liittyvien puhelujen keskittämistä yhteen puhelimeen tiettyinä aikoina (ke klo 9-10:30). Puhelinneuvonnalla pyrimme neuvomaan asiakkaita siten, että osa valituksen kohteena olevista asioista saataisiin ratkaistua suoraan joko isännöitsijän avulla tai ulkopuolista asiantuntijaa käyttäen. Asunnontarkastukset otetaan vireille kirjallisesti sähköisellä lomakkeella. Tavoitteena on, että asia pyritään ottamaan käsittelyyn viimeistään neljän viikon kuluessa siitä, kun lomake on saapunut ympäristöterveyteen.

Ohjelmakauden aikana osallistumme mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisiin valvontaprojekteihin.

3.3 TUPAKKAVALVONTA

Tupakkalain suunnitelmallisen valvonnan kohteina ovat tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikat sekä tupakointililliset ravintolat ja ravitsemusliikkeet. Valvonnan tavoitteena on vähentää tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä. Tupakkalain painopistealueet valvontakaudella ovat omavalvonnan tukeminen, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa sekä laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö.

Hallitus on esittänyt luonnoksen tupakkalain muuttamisesta. Luonnoksessa nikotiinipussit tulevat nykyistä kattavammin tupakkalain piiriin. Tämän seurauksena vuoden 2024 tarkastajien tulee perehtyä muutokseen ja millaisia tuotteita rajoitukset koskevat. Koska uuden nikotiinia sisältävät tuotteen markkinoille salliminen lisää todennäköisyyttä, että tuotteista muodostuu lapsille ja nuorille uusi väylä nikotiiniriippuvuuteen ja sitä kautta muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön, on rajoitusten valvominen aiempaa tärkeämpää.

Tupakkatuotteiden myyjien, myyntipaikkojen ja tuotteiden valvontaa varten tarkastajille on vuoden 2023 aikana luotu tunnukset erilliseen tietojärjestelmään (Tupakkatuotteiden jäljitettävyyjärjestelmä). Valvira tuottaa koulutusta ja ohjeistusta, joihin perehdytään. Järjestelmän käyttöä opetellaan ja sitä käytetään vuoden 2024 aikana valvonnan apuna.

Suunnitelmallista valvontaa teemme pääsääntöisesti Valviran riskinarvion mukaan. Koko vuoden riskinarvion mukaisesta tarkastustavoitteesta tehdään vuoden 2024 noin 79 %, joka on 100 tarkastusta. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus tehdä edellisvuosia enemmän vähittäismyynnin valvontaa. Näin pyritään aiempaa tehokkaammin toteuttamaan tupakkalain tavoitetta, joka on *”ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen”*.

Vähittäismyyntilupahakemusten käsittely on myös tupakkalain tarkoittamaa valvontaa. Pääasiassa elintarvikevalvontaa tekevät tarkastajat (kolme) käsittelevät tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupahakemukset. Tiedot merkitään sekä valtakunnalliseen Tupakkarekisteriin että valtakunnalliseen Valvontatietojärjestelmään (Vati).

Tupakan myynnin valvonnan teemme pääasiassa ennalta ilmoittamatta ja tarkastus voidaan toteuttaa samalla käynnillä kuin elintarvikelain mukainen tarkastus. Tarkastuksilla käytämme valtakunnallisia Valviran laatimia tupakan myynnin tarkastuslomaketta ja -ohjeita. Lääkelain perusteella tehtävä nikotiinivalmisteiden myynnin valvonnan teemme samoilla tarkastuskäynneillä kuin elintarvikevalvonta ja tupakkalain mukainen valvonta.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tarvittaessa teemme tarkastuksia valitusten tai epäilyilmoitusten perusteella. Asunto-osakeyhtiöiden tupakointikieltohakemusten käsittelyt ovat myös osa tupakkalain tehtäväkenttää. Varaudumme tarvittaessa opastamaan tupakkalainsäädännön tupakointikieltomuutoksista koskien taloyhtiöitä, leikkipuistojen sekä uimarantojen ylläpitäjiä.

Terveystieteiden lain mukaisten tarkastuksien yhteydessä kiinnitämme huomioita tupakkalain noudattamiseen erityisesti kohteissa, joissa on alle 18-vuotiaita käyttäjiä. Jos tarkastuksella havaitsemme puutteita tupakkalain noudattamisessa, teemme kohteeseen tupakkalain mukaisen tarkastuksen.

Auditointiohjelman mukaisesti vuonna 2024 tehdään sisäinen auditointi suunnitelmallisen tupakkalain mukaisen tarkastuksen tekemisestä. Auditoinnin sisältö määritellään tarkemmin syksyllä 2024.

Ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholi- huumausaine- ja rahapelihaittojen sekä tupakkatuotteiden käytön vähentämisen. Tupakkalain valvovat viranomaiset tekevät yhteistyötä ehkäisevässä päihdetyössä toimivien tahojen kanssa. Jyväskylässä on ehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön työryhmä, johon saatiin ympäristöterveyden edustus vuonna 2023. Vuoden 2024 aikana mietitään yhdessä ryhmän kanssa, miten voisi ennalta ehkäistä nuorten tupakan, tupakkatuotteiden ja nikotiinituotteiden käytön aloittamista.

3.4 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Eläinlääkintähuollon suunnitelma on erillisenä liitteenä (liite 1).

4 KUNNAN VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Teemme valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Arviointi käsitellään ympäristöterveyslautakunnassa. Arvioinnin tarkoitus on kehittää toimintaamme entisestään ja varmistaa suunnitelmamme toteutuminen. Sen lopputulosta

hyödynnämme uusien valvontasuunnitelmien laadinnassa. Arviointi on meille yksi tärkeä työkalu toiminnan jatkuvassa parantamisessa.

Arviointi kattaa pääpiirteissään ainakin seuraavat asiat:

- Kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus
- Painopistealueiden toteutuminen
- Tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä toimenpiteet epäkohtien korjaamiseksi
- Mittareiden toteutuminen
- Valvontahankkeet
- Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen
- Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus
- Toiminnan kehittämistarpeet
- Arviointi- ja ohjauskäynnit
- Toiminnan parantamiseksi tehtävät toimet

Arvioinnin raportointi tapahtuu VYHA-järjestelmän kautta.

5 LIITTEET

Liite 1: Eläinlääkintähuollon suunnitelma päivitys 2024

Liite 2: Valvontakohteiden lukumäärä ja suunniteltu tarkastusmäärä 2024